

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของการศึกษาและความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาประเทศฉบับแรกในปี พ.ศ. 2504 และปัจจุบันใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) แผนพัฒนาฯ ทุกฉบับมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตพื้นที่นอกกรุงเทพมหานครและภาคกลาง และมีการคัดเลือกจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางความเจริญในแต่ละภาคเป็นศูนย์กลางความเจริญ ถึงแม้ว่าจะมีการเร่งรัดพัฒนาทั้งเขตชนบทและเขตเมืองในส่วนภูมิภาคมาโดยตลอดก็ตาม แต่ผลดีกลับตกอยู่ในเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท

ตลอดระยะเวลา 20 ปีภายใต้แผนพัฒนาประเทศทั้งสี่ฉบับแรก (พ.ศ. 2504-2524) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศขยายเพิ่มขึ้น 14 เท่า คือจาก 60,000 ล้านบาท เป็น 817,000 ล้านบาท และรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้น 8 เท่า คือจาก 2,200 บาท เป็น 17,200 บาท (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525) แม้ว่าข้อมูลระดับประเทศจะแสดงความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ แต่ปรากฏว่าเกิดความไม่เสมอภาคในการกระจายการพัฒนา ระหว่างพื้นที่มากยิ่งขึ้นจากความไม่เสมอภาคในการกระจายการพัฒนานี้เป็นผลให้กรุงเทพมหานครกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญของประเทศ และเป็นที่ยอมรับของกิจกรรมทุกประเภทเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการ การค้า ธนาคาร แหล่งอุตสาหกรรม บริการพื้นฐาน อีกทั้งมีพลังดึงดูดทางเศรษฐกิจสูงสุด เป็นสาเหตุให้มีประชากรอพยพเข้ามาอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเพื่อประกอบอาชีพจึงทำให้กรุงเทพมหานครขยายตัวอย่างรวดเร็ว อันก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาแรงงาน ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ปัญหาน้ำท่วม ฯลฯ รัฐบาลจึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ เหล่านี้โดยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยพยายามกระจายความเจริญออกไปในส่วนภูมิภาค โดยแผ่ไปสู่พื้นที่ของจังหวัดปริมณฑล ซึ่งได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐมรวมเรียกว่า "กรุงเทพมหานครและปริมณฑล" อันเป็นผลมาจากการพัฒนาดนสายหลักเชื่อมโยงกับพื้นที่จังหวัด ไกลเคียงและการขยายตัวของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม

สำหรับจังหวัดสมุทรสาครนั้นมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจไปอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการผลักดันของรัฐบาลที่ต้องการให้โรงงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครย้ายออกมาตั้งในจังหวัดใกล้เคียง มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมไปตามถนนทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 หรือ ถนนเพชรเกษม ซึ่งผ่านจังหวัดสมุทรสาครที่ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน เป็นการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมจากบริเวณหนองแขม ในระยะแรก ๆ โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งในจังหวัดสมุทรสาครมักจะเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสิ่งทอ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องการน้ำในกระบวนการผลิต และพื้นที่ในบริเวณตำบลอ้อมน้อยนี้มีคลองมากมายหลายสาย เพราะเดิมเป็นพื้นที่ทำสวนการเติบโตของพื้นที่ในตำบลอ้อมน้อยในอดีตเป็นการเติบโตโดยไม่มีแบบแผนของการพัฒนา ดังนั้นจึงทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปอย่างไม่มีการระเบียบแบบแผน มีการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ปะปนกันอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหามลพิษ เป็นต้น ทั้งนี้พื้นที่ตำบลอ้อมน้อยเดิมมีการปกครองแบบสุขาภิบาลทำให้มีความสามารถในการพัฒนาพื้นที่มีขีดจำกัดทั้งในด้านงบประมาณ และกำลังคน ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้หมด

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และรักษาสภาพแวดล้อมให้คงอยู่

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอนาคตของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาต่าง ๆ ในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
3. เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางใช้ที่ดินในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลตำบลอ้อมน้อย มีพื้นที่ศึกษา 30.40 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 1 ตำบล คือ ตำบลอ้อมน้อย

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

1. การกำหนดขอบเขตการศึกษา ได้ทำการศึกษาการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลตำบล อ้อมน้อย
 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลของพื้นที่ทำการศึกษา แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ชนิด คือ
 - 2.1 ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว มี 2 ชนิด คือ
 - 2.1.1 ข้อมูลจากหลักฐานเดิม (primary sources) หมายถึง ข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานที่เป็นต้นกำเนิด ได้แก่ เอกสารราชการต่าง ๆ
 - 2.1.2 ข้อมูลจากหลักฐานรอง (secondary sources) หมายถึง ข้อมูลหรือเอกสารหลักฐานที่เขียนบันทึกลอกมาจากข้อมูลที่เป็นหลักฐานเดิมอีกที เช่น หนังสืออ้างอิง เป็นต้น
 - 2.2 ข้อมูลสนาม เป็นข้อมูลที่ทำการศึกษาวิจัยเก็บรวบรวมมาจากตัวอย่าง หรือประชากรที่ศึกษา และออกสำรวจภาคสนาม บันทึกข้อมูลต่างๆ จากการสังเกต
 3. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว นำมาวิเคราะห์ตามแนวคิดและทฤษฎี และนำมาเสนอในรูปของตาราง แผนภูมิ และแผนที่
 4. ศึกษาการขยายตัวของเมือง โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่การใช้ที่ดินของกรมการผังเมืองมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
 5. การสรุปและเสนอแนะแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

แหล่งข้อมูล

1. เอกสาร ได้แก่ เอกสารทางราชการ กฎหมาย วารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เช่น
 - ฝ่ายปรับปรุงชุมชนแออัด การเคหะแห่งชาติ
 - ศูนย์วิชาการที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์ การเคหะแห่งชาติ
 - กรมการผังเมือง กระทรวงมหาดไทย
 - ศูนย์เอกสารแห่งประเทศไทย อาคารวิทย์พัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร
 - องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
 - สำนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร สาขากระทุ่มแบน

- สำนักงานโยธาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- เทศบาลตำบลอ้อมน้อย

๑๓๙

2. ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม โดยการสังเกตและสอบถาม
3. แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศจากกรมแผนที่ทหาร กระทรวงกลาโหม

ข้อจำกัดทางการศึกษา

1. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้อมูลจากทางราชการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ มีการจัดเก็บไม่สมบูรณ์
2. การจัดเก็บข้อมูลในอดีตเป็นข้อมูลที่ไม่ทันสมัย ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในข้อมูลได้
3. การรวบรวมข้อมูลจากหลายหน่วยงานอาจมีข้อขัดแย้งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานอาจไม่สมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน และการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอนาคตของเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
2. ได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย
3. เพื่อเป็นแนวทางใช้ที่ดินในเทศบาลตำบลอ้อมน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย